

Тема. Проблеми, відхилення та конфлікти у сімейному вихованні

*Причини відхилень у сімейному
вихованні*



План

- 1. Причини відхилень у сімейному вихованні.***
- 2. Проблеми сімейного виховання: при незареєстрованому шлюбі; при розлученні батьків; між батьками з дітьми з обмеженими можливостями.**

Мета: розкрити особливості та конфлікти у сімейному вихованні дитини.

Причини відхилень у сімейному вихованні

Гіпертрофія
сфери батьківських
почуттів

виховна
невпевненість

фобія втрати
дитини

перевага
бачення в підлітку
дитячих якостей

проекція на дітей
власних небажаних
якостей

нерозвиненість
батьківських почуттів

внесення конфлікту
між подружжям у
сферу виховання

зсув в установках
батьків залежно
від статі дитини

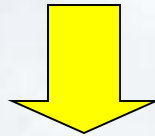
Сім'ї, які формують педагогічно занедбаних дітей, з точки зору педагогіки можна класифікувати таким чином:

педагогічно
неспроможні



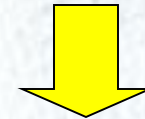
Батьки намагаються проявити активність у вихованні дітей, але роблять це невміло. Їх виховний вплив на дітей непослідовний, педагогічно необґрунтований.

педагогічно
пасивні



Батьки не проявляють особливої активності у здійсненні виховання дітей. Вони за сімейними негараздами не знаходять часу для виховання дітей, втрачають над ними контроль.

антипедагогічні



У таких сім'ях панує дух неповаги до правил співжиття, норм, законів. Батьки намагаються виправдати відхилення від норм поведінки у дітей, протиставити вимогам суспільства свої сімейні вимоги.

2. Проблеми сімейного виховання: при незареєстрованому шлюбі; при розлученні батьків; між батьками з дітьми з обмеженими МОЖЛИВОСТЯМИ.

Фактичний шлюб, або незареєстрований шлюб —
відносини між партнерами по спільному
проживанню (співжиття), не оформлені в установленому
законом порядку як шлюб.

У незареєстрованій сім'ї жінка фактично безправна. Тут все залежить від моральних якостей партнера, а це далеко не завжди, є гарантією при виникають розбіжності. Чоловіки в такому «шлюбі» розуміють, що нічого не втрачають.

При народженні дитини в таких батьків виникає ще набагато складніші проблеми, дитина, фактично має батька, формально його не має. І якщо батько дитини побажає офіційно зареєструвати своє батьківство, то дитину йому доведеться усиновляти по всіх встановлених законами нормами.



Розлучені сім'ї

Розлучення, також Розірвання шлюбу — розірвання подружнього зв'язку між чоловіком і жінкою за тих чи інших обставин.

Зокрема, в 2018 році було зафіксовано 53 860 розірваних шлюбів, в той час як у 2017 році - 33 169 розлучень.

За даними відомства, в 2016 році кількість зареєстрованих розлучень склала 35 463;

в 2015 році їх було 34 230;

а в 2014 році кількість розлучень склала 38 377.

В 2018 році було укладено 229 тисяч шлюбів, що на 20 тисяч менше, ніж роком раніше. Експерти стверджують, що традиційні шлюби поступаються місцем цивільним.

З початку 2019 року в Україні зареєстрували понад 24 тис. шлюбів.

Класифікація мотивів розлучень

(Юркевич Н. Г., 1970):

- 1) Несумісність характерів;
- 2) Порушення подружньої вірності;
- 3) Погані відносини з батьками;
- 4) Пияцтво;
- 5) Вступ до шлюбу без кохання;
- 6) Осудження партнера на тривалий строк.



Вплив розлучення батьків на дітей

90% дітей батьків, що розлучаються, дізнавшись про розлучення, відчували короточасний шок з відчуттям болю і несвідомим страхом. За даними американських дослідників (Добсон Д., Николи А., 1995), 50% батьків припиняють відвідувати своїх дітей через три роки після розлучення.

Можливі наслідки розлучення для...

хлопчиків	дівчат
<ul style="list-style-type: none">•засвоюють «жіночий» тип поведінки, або створюють спотворене уявлення про чоловічу поведінку•менш зрілі і цілеспрямовані, не відчують себе в достатній безпеці•менш ініціативні і врівноважені, важче розвивається здатність співчувати, керувати поведінкою.	<ul style="list-style-type: none">•менш успішно формують передставление про мужність, надалі у них менше шансів правильно розуміти своїх чоловіків і синів, виконувати роль дружини і матери.•низький розвиток самоусвідомлення, впевненості в собі, формування свого образу жіночності.

Проблеми сімейного виховання дітей з обмеженими можливостями

Проблеми можна співвіднести з типами ролей і міжособистісних взаємин у родині:

о мати - батько. Індивідуальні проблеми батьків, їхніх взаємин до народження хворої дитини; проблеми у зв'язку з народженням дитини-інваліда;

о мати - інвалід. Матері за традицією доводиться вести основну вагу турбот по догляду за дитиною-інвалідом; вона часто перебуває в стані, депресії й відчуває почуття провини;

о мати, батько - здорова дитина. Мати і батько повинні приділяти достатню увагу здоровій дитині й утримуватися від того, щоб приділяти надмірну турботу дитині з порушенням розвитку;

о батько - дитина-інвалід. Проблеми залежать від ступеня спілкування батька з хворою дитиною і його участю в життя родини в цілому;

о дитина-інвалід - здорова дитина. Брати й сестри хворої дитини відчувають почуття провини, сорому й страху "заразитися" тією же хворобою; інвалід прагне "поневолити" брата або сестру.

Основні типи сприйняття батьками хвороби своєї дитини:

Тип поверхового сприйняття.

Тип демонстративного сприйняття.

Тип катастрофічного сприйняття.

Тип самообвинувального сприйняття.

Тип адекватного сприйняття.

Гіперпротекція батьківських почуттів

Рівень протекції – кількість сил, уваги і часу, яке батьки приділяють вихованню дитини.

При гіперпротекції батьки присвячують дитині вкрай чимало часу, зусиль і уваги, його виховання є головною справою їхнього життя. При гіперпротекції батьки прагнуть максимальному і некритичному задоволенню будь-яких потреб дитини, балують його. Ігнорування характеризується недостатнім прагненням до задоволенню потреб дитини, причому частіше страждають духовні потреби, особливо потреба у емоційному контакті, спілкуванні з батьками.

Типологія сімей за їхньою функціональною спроможністю

1) Залежно від виконання матеріально-економічної функції:

- за рівнем матеріальної забезпеченості — бідні, малозабезпечені, забезпечені, багаті;
- за професійною приналежністю, освітнім рівнем, віком, ставленням, до релігії та за особливими умовами сімейного життя — сім'ї робітників, службовців, акторів, вчителів та ін.; студентські сім'ї; неповнолітніх; баптистів, мусульман; моряків, космонавтів, висококваліфікованих спортсменів, геологів та ін.

2) Залежно від виконання житлово-побутової функції, за структурою сім'ї та особливостей проживання:

- за складом сім'ї: неповні, прості нуклеарні (батьки і діти), складні (батьки, діти, дідусі, бабусі — у різних варіантах); великі (батьківська пара, декілька дітей зі своїми сім'ями — три і більше подружніх пар);

3) Залежно від виконання демографічної функції:

- за кількістю дітей в сім'ї: інфертильні (бездітні), одnodітні, малодітні (2 дитини), багатодітні (3 і більше дітей до 16 років); - за однорідністю соціального складу: однорідні (сім'я складається з представників однакових соціальних прошарків — робітничі сім'ї, сім'ї інтелігентів, сім'ї вчених і т.п.) — їх налічують до 70 відсотків; різнорідні сім'ї (члени сім'ї мають різну освіту, професію. У таких сім'ях у її членів загальних інтересів менше) за регіональними принципом: (міські, сільські); - за тривалістю подружнього життя: сім'ї молодожонів (до 1 року);

5) залежно від виконання комунікативної функції:

- сім'ї за типом керівництва — гелітарні (рівноправні, демократичні); авторитарні (підпорядкування одного члена подружньої пари іншому);
- за типом юридичних взаємостосунків — побудовані на шлюбних стосунках; позашлюбні (співжиття без оформлення шлюбу); оформлені юридично, але проживають окремо;
- за юридичними взаємостосунками батьків та дітей — чоловік і жінка живуть з різними дітьми; чоловік або жінка (чи обидва) мали дітей до вступу в шлюб, зведені діти; усиновлені діти; опікунські сім'ї;
- за якістю емоційно-психологічних взаємостосунків у сім'ї: гармонійні; конфліктні; емоційно невірноважені; дезорганізовані;
- соціально неблагополучні;
- сім'ї зі специфічними проблемами — сім'ї з психічними та фізичними захворюваннями; сім'ї правопорушників; сім'ї алкоголіків, наркоманів; сім'ї з захворюваннями на СНІД; сім'ї зі схильністю до суїциду; сім'ї інвалідів;

6) залежно від виконання виховної функції:

- благополучні;
- неблагополучні (в тому числі зовні благополучні);
- сім'ї групи ризику.

Перенесення конфлікту між подружжям у сферу виховання дитини

Негативний вплив сімейної конфліктності на особистість дитини проявляється в двох планах.

З одного боку, дитина з раннього дитинства стає постійним свідком сімейних сварок і суперечок.

З другого боку, вона може стати об'єктом емоційної розрядки конфліктуючих батьків, які свої проблеми заганяють все глибше, а роздратування з приводу невдоволеності один одним виплескуються на дитину. Крім того, дитина може стати своєрідним знаряддям вирішення батьківських суперечок, коли кожен намагається зміцнити власні позиції шляхом перетягування дитини на свій бік.

Фактори, які неблагоприємно відображаються на формуванні дитячої психіки

- Відчуття зовнішньої нестабільності,
- відчуття незахищеності серед близьких людей,
- патологічні страхи,,
- вічне напруження,
- важкі, навіть кошмарні сни,
- замкнутість в собі, невміння спілкуватися з однолітками,
- дитина боїться висловити свою думку.



Література

1. Андреева Т.В. Семейная психология: [учеб. пособие] / Т.В. Андреева – СПб.: Речь, 2005. – 244 с.
2. Бондарчук О.І. Психологія сім'ї / О.І. Бондарчук – К. : МАУП, 2001 – 96 с.
3. Антонов О.І. Соціологія сім'ї / А.І. Антонов, В.М. Медков. - М.: ИНФРА-М, 2005. - 640 с.
4. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання: навчальний посібник. Вид. 2-ге, доп., перероб. – К. : НАКККіМ, 2011. – 293 с.

